

Citaten en verwijzingen naar de Pāramitā's

Leven voor het welzijn van de mensheid is de eerste stap. De zes deugden (Paramita's) in praktijk brengen is de tweede. H.P.Blavatsky in *Stem van de Stilte* blz. 31.

PRAJÑĀ

de sleutel hiervan maakt van de mens een god, een Bodhisattva, een zoon van de dhyani's.

H.P.Blavatsky in *Stem van de Stilte* blz. 46& <http://www.theosofie.net/literatuur>.

Daar wordt klesa¹ voor altijd vernietigd, worden de wortels van tanha² uitgerukt. Maar wacht, leerling. . . . Nog één woord. Kunt u goddelijk MEDEDOGEN vernietigen? Mededogen is geen eigenschap. Het is de WET der WETTEN, eeuwige harmonie, ālaya's ZELF; een oeverloze, universele essentie, het licht van eeuwigdurend recht, de juiste ordening van alles, de wet van eeuwige liefde.

Hoe meer u daarmee één wordt, waarbij uw zijn is opgelost in het ZIJN daarvan, hoe meer uw ziel zich verenigt met dat wat IS, des te meer zult u ABSOLUUT MEDEDOGEN³ worden.

Dit is het arya-pad, het pad van de Boeddha's van volmaaktheid.

Maar wat betekenen de heilige boekrollen die u doen zeggen:

'OM! Ik geloof dat niet alle Arhats de zoete vervulling genieten van het pad van nirvanā.'

'OM! Ik geloof dat de nirvanā-dharma niet door alle Boeddha's wordt beoefend.⁴* Ja, op het arya-pad bent u niet langer een srotāpanna, u bent een Bodhisattva⁵. De stroom is overgestoken. Het is waar dat u recht heeft op het dharmakāya-kleed, maar een sambhogakāya is groter dan een nirvani en nog groter is een Nirmanakaya – de Boeddha van mededogen⁶.

¹ Klesa is genotzucht of gehechtheid aan wereldse genietingen, kwade of goede.

² Tanha, de wil om te leven, de oorzaak van wedergeboorten.

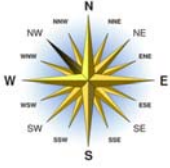
³ Dit 'mededogen' moet niet in hetzelfde licht worden beschouwd als 'God, de goddelijke liefde' bij de theïsten. Mededogen staat hier als een abstracte, onpersoonlijke wet. Onenigheid, lijden en zonde verstoren deze wet waarvan de essentie absolute harmonie is.

⁴ In het spraakgebruik van de noordelijke boeddhisten worden alle grote arhats, adepten en heiligen Boeddha's genoemd *Thegpa Chenpoido, 'Mahayana sutra', aanroepingen tot de 'Boeddha's van belijdenis', Deel I, IV.

⁵ Een Bodhisattva staat minder hoog in de hiërarchie dan een 'volmaakte Boeddha'. In exoterisch spraakgebruik worden de twee heel vaak verward. Toch heeft het intuïtieve inzicht van het volk een Bodhisattva op grond van zijn zelfopoffering op een hogere trap van verering geplaatst dan een Boeddha

⁶ De titel 'Boeddha's van mededogen' wordt door het volk met eenzelfde eerbied gegeven aan *Bodhisattva's* die, nadat ze de rang van arhat hebben verworven (dat wil zeggen, het vierde of zevende pad tot het einde zijn gegaan), weigeren nirvanā in te gaan of 'zich met het kleed van *dharmakāya* te tooien en naar de andere oever over te steken', omdat het dan niet meer in hun macht zou liggen de mensen zelfs maar een klein beetje te helpen, voor zover karma dat toelaat. Ze blijven liever onzichtbaar (in de geest, om zo te zeggen) in de wereld om een bijdrage te leveren aan de verlossing van de mensen door hun aan te sporen de goede wet te volgen, dat wil zeggen, hen naar het pad van rechtvaardigheid te leiden. Het behoort tot het exoterische noordelijke boeddhisme al zulke grote figuren als heiligen te vereren en zelfs

Dhanus 4243		De essentie van alles is onbegrensde liefde, harmonie, wijsheid en onbeperkt bewustzijn: dat is de kern van ieder individueel wezen. "de Bron van het Occultisme" blz. 96-97.		blz. 1 van 5

Theosofie de oude wijsheid-religie.

Buig nu het hoofd en luister goed, Bodhisattva – mededogen spreekt en zegt: ‘Kan er gelukzaligheid zijn wanneer al wat leeft moet lijden? Zult u gered worden en de hele wereld horen klagen?’

Nu heeft u gehoord wat werd gezegd.

U zult het zevende stadium bereiken en de poort van uiteindelijke kennis doorgaan, maar slechts om u met lijden te verbinden – als u een Tathāgata wilt zijn en in de voetstappen van uw voorganger wilt treden, blijf dan onzelfzuchtig tot het eindeloze einde.

U bent verlicht – kies uw weg.

Zie het zachte licht dat aan de oostelijke hemel gloort. In uitingen van lof verenigen zich hemel en aarde. En uit de viervoudig gemanifesteerde machten klinkt een gezang van liefde op, zowel uit het vlammeende vuur en het stromende water als uit de zoet-geurende aarde en de jagende wind.

gebeden tot hen te richten, zoals de Grieken en de katholieken die richten tot hun heiligen en beschermheiligen; deze gedragslijn vindt in de esoterische leringen echter geen steun. De twee leringen verschillen enorm. De exoterische leek kent nauwelijks de werkelijke betekenis van het woord *Nirmanakāya*. Vandaar de verwarring en de onvoldoende verklaringen van de oriëntalisten. Bijvoorbeeld Schlagintweit geloofde dat het *Nirmanakāya*-lichaam de fysieke vorm betekent, aangenomen door de Boeddha's wanneer ze op aarde incarneren – ‘de minst verhevene van hun aardse belemmeringen’ (zie *Buddhism in Tibet*) – en vervolgens geeft hij een volkomen onjuiste visie op het onderwerp. De ware lering is echter de volgende.

De drie lichamen of vormen van een Boeddha zijn:

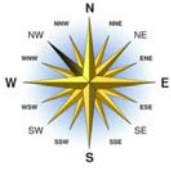
1. *Nirmanakāya*.
2. *Sambhogakāya*.
3. *Dharmakāya*.

Het eerste is de etherische vorm die iemand zou aannemen als hij, na zijn fysieke lichaam verlaten te hebben, in zijn astrale lichaam zou verschijnen – en bovendien over alle kennis van een adept zou beschikken.

De *Bodhisattva* ontwikkelt dit lichaam in zich naargelang hij op het pad vordert. Als hij het doel heeft bereikt en de vrucht ervan heeft geweigerd, blijft hij op aarde als een adept, en na zijn sterven blijft hij, in plaats van nirvanā in te gaan, in dit glorieus lichaam dat hij voor zichzelf heeft geweven, *onzichtbaar* voor de niet-ingewijde mensheid, om over haar te waken en haar te beschermen.

Sambhogakāya is hetzelfde, maar bovendien met de luister van de ‘drie volmaaktheden’, waarvan er één is dat aan aardse zaken in het geheel niet meer wordt gedacht.

Het *dharmakāya* is het lichaam van een volkomen Boeddha, dat wil zeggen, het is helemaal geen lichaam maar een ideële adem: bewustzijn opgegaan in het universele bewustzijn, of ziel zonder enige eigenschap. Als een adept of Boeddha eenmaal een *dharmakāya* is, verbreekt hij elke mogelijke betrekking met deze aarde en elke gedachte eraan. Om dus in staat te zijn de mensheid te blijven helpen ‘verzaakt’ een adept, die het recht op nirvanā heeft verworven, ‘het *dharmakāya*-lichaam’, zoals dat in mystieke taal wordt beschreven; behoudt van de *sambhogakāya* slechts de grote en volledige kennis en blijft in zijn *Nirmanakāya*-lichaam voortleven. De esoterische school leert dat Gautama Boeddha, evenals verschillende van zijn arhats, zo’n *Nirmanakāya* is. Er is niemand bekend die op grond van grote zelfverzaking en opoffering voor de mensheid hoger staat dan hij.

Theosofie de oude wijsheid-religie.

Luister! . . . Uit de onpeilbaar diepe draaikolk van dat gouden licht waarin de overwinnaar baadt, klinkt de woordloze stem van de HELE NATUUR op om in duizend tonen te verkondigen:

VREUGDE AAN U, MENSEN VAN MYALBA⁷.

EEN PELGRIM IS TERUGGEKEERD 'VAN DE ANDERE OEVER'.

EEN NIEUWE ARHAN⁸ IS GEBOREN. . . .

Vrede aan alle wezens.⁹

H.P.Blavatsky in *Stern van de Stilte* blz. 67- 69 & <http://www.theosofie.net/literatuur>

Ten slotte de zevende, Prajñā, 'verlichting, wijsheid' – 'de sleutel hiervan maakt van de mens een god, een Bodhisattva, een zoon van de dhyani's'. Wij zullen 'van een sterveling een god' zijn geworden, zoals de orfische kandidaat dit heilige moment van de zevende inwijding beschrijft, wanneer transcendentie en immanentie één worden.

Grace F.Knoche in *Duizend lichten aansteken* blz. 156 & <http://www.theosofie.net/literatuur>.

Hoe kan men intuïtieve wijsheid (*Prajñā*) in praktijk brengen?

Wanneer iemand door het trouw beoefenen van *dhyāna*, *samadhi* bereikt, staat hij boven onderscheidingsvermogen en kennis; hij heeft het volmaakte één-zijn van bewustzijn-essentie verwerkelijkt. Met deze verwerkelijking komt een intuïtief inzicht in de aard van het heelaal. . . . hij beseft nu het volmaakte één-zijn van essentie, potentialiteit en activiteit in tathagataschap. . . . *Prajnaparamita* is de hoogste, volmaakte wijsheid; haar oogst komt ongezien, zonder inspanning, spontaan; ze doet alle zaken die schijnbaar verschillen, goede of kwade, samensmelten tot één volmaakt geheel. . . .

Laten daarom alle discipelen, die naar de hoogste, volmaakte wijsheid streven, die *Prajnaparamita* is, zich ijverig toeleggen op het volgen van de regels van het edele pad, want alleen dat zal hen leiden naar de volmaakte verwerkelijking van het Boeddha schap.

Om de ware aard van Prajñā te begrijpen en spiritueel *aan te voelen*, is het noodzakelijk de opvatting van 'deze zijde' op te geven en met spiritueel begrip over te gaan naar de 'andere oever' (para), of de andere benaderingswijze van de dingen. Aan 'deze zijde' zijn we verwickeld in een bewustzijnsfeer van verstandelijke analyses en bijzonderheden, die een wereld wordt van gehechtheid en onderscheid op een lager niveau. Wanneer we deze

⁷ Myalba is onze aarde – door de esoterische school nadrukkelijk 'hel' en de grootste van alle hellen genoemd. De esoterische leer kent geen andere hel of plaats van straf dan op een door mensen bewoonde planeet of aarde. Avīchi is een toestand, geen plaats.

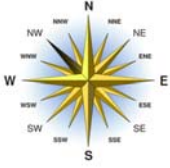
⁸ Dit betekent dat er opnieuw een verlosser van de mensheid is geboren, die de mensheid naar het nirvanā zal leiden, dat is na het einde van de levenscyclus.

⁹ Dit is een van de varianten van de formule die steevast op elke verhandeling, invocatie of instructie volgt, 'Vrede aan alle wezens', 'De zegen aan al wat leeft', enz.

Dhanus 4243

De essentie van alles is onbegrensde liefde, harmonie, wijsheid en onbeperkt bewustzijn: dat is de kern van ieder individueel wezen. "de Bron van het Occultisme" blz. 96-97.

blz. 3 van 5

Theosofie de oude wijsheid-religie.

innerlijke ‘ommekeer’ tot stand brengen, dit verheffen van ons bewustzijn naar de mystieke ‘andere oever’ van het zijn, dan stappen we met meer of minder succes een wereld van bovenzinnelijke werkelijkheden binnen van waaruit we de dingen kunnen zien in hun oorspronkelijke en spirituele eenheid, achter de māyā van de bedrieglijke sluiers van veelvormigheid; en kunnen we doordringen tot de essentiële aard van deze werkelijkheden en ze leren kennen zoals ze werkelijk zijn.

Deze toestand van innerlijke helderheid en nauwkeurige spirituele en mentale waarneming verschilt zo van de vertrouwde werkingen van ons deze-zijde-bewustzijn in onze alledaagse wereld van vergankelijke verschijnselen, dat een ongeoefende geest deze in verband brengt met het idee van een leegte, een vacuüm. Leegte (Sunyāta, om de boeddhistische term te gebruiken) in haar ware metafysische betekenis moet echter niet worden verward met ‘het niets’, wat een absolute ontkenning van het ware zijn en dus vernietiging zou betekenen. Ook kan men haar niet begrijpen door middel van de verstandelijke vermogens, maar eerder door directe of onmiddellijke waarneming, wat tot de hoge spiritueel-mentale toestand behoort die Prajñā wordt genoemd en die uitgaat boven het mayavisch onderscheid tussen zijn en niet-zijn, tussen het bijzondere en het universele, tussen het vele en het ene.

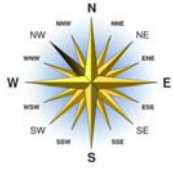
Deze hoge toestand is inderdaad de intuïtieve kennis en het doordringende inzicht van de geest-ziel in de mens, zijn buddhi-manas, dat oneindig veel krachtiger en doordringender is dan het puur verstandelijke begrijpen. Die intuïtieve kennis en dat inzicht zijn voortdurend werkzaam in de meest verheven en universele schuilhoeken van ons bewustzijn. Door het geleidelijk ontwakken van de lagere mens tot volledig besef van dit spiritueel-mentale bewustzijn – dat in zijn actieve manifestaties identiek is met Prajñā – verheffen we ons uit de lagere rijken van ons bewustzijn, ontsnappen we aan de slavernij van onwetendheid en onkunde (Avidya) en bevrijden we ons van de verschillende soorten innerlijke en uiterlijke pijn. Deze *verlossing* betekent het bereiken van de hoogste verlichting en van bevrijding (mukti). Kortom, prajna kan misschien het best worden vertaald met intuïtie en wel die ogenblikkelijke verlichting of volledige kennis die werkelijk goddelijk is.

Gottfried de Purucker in de Bron van het Occultisme blz. 53-54 & <http://www.theosofie.net/literatuur>.

Alle wezens in het heelal bezitten Prajñā, hoewel ze niet zelfbewust werkt, tenzij die entiteiten in de loop van hun evolutionaire pelgrimstocht er één mee zijn geworden. De dieren, bijvoorbeeld bijen en mieren, hebben Prajñā, maar elk zelfbewust besef daarvan ontbreekt bij hen, want het zich bewust verenigen met Prajñā begint pas bij de mens – ten minste op deze aarde. De eerste zwakke werking van Prajñā openbaart zich in de mens als een streven naar verlichting, liefde en wijsheid; ze begint te bloeien in de Bodhisattva en staat in volle bloei in de Boeddha's en christussen, wat de toestand van volmaakte verlichting is.

Gottfried de Purucker in de Bron van het Occultisme blz. 54 & <http://www.theosofie.net/literatuur>.

*****.

Theosofie – Noordwest

www.theosofie-noordwest.nl

Theosofie de oude wijsheid-religie.

Prajñā. U moet weten dat de Boeddha-natuur fundamenteel niet verschillend is in onwetende mensen en wijze mensen. Het is alleen vanwege de verschillen in illusie of verlichting dat de boom onwetendheid of wijsheid is.

The Sutra of Hui-Neng Grand Master of Zen page 16.

*****.

Bron vermelding

Bron van het Occultisme. ©2006 Theosophical University Press Agency. Den Haag

Duizend lichten aansteken. ©2002 Theosophical University Press Agency Den Haag

Stem van de Stilte. ©2000 Theosophical University Press Agency. Den Haag

The Sutra of Hui-Neng ©1998 Thomas Cleary. Shambhala Publications Boston MA 02115 U.S.A